

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING
 Enhet 2

DOM
 2013-04-16
 Meddelad i
 Linköping

Mål nr
 8312-12

SÖKANDE

Sandå Sverige AB, 556467-7119
 Box 732182
 182 53 Danderyd

Ombud:
 Advokat Maria Pedersen
 Advokatfirman Pedersen AB
 Box 3462
 103 69 Stockholm

MOTPART

Trosa kommun
 619 80 Trosa

Ombud:
 Advokat Siv Ann Andermyr
 NBW Advokatbyrå HB
 Box 7704
 103 95 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

KONKURRENSVERKET	
2013-04-17	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 114315

Postadress
 Box 406
 581 04 Linköping

Besöksadress
 Brigadgatan 3

Telefon
 013-25 10 00

E-post:
 forvaltningsratten@linkoping.dom.se

Telefax
 013-25 11 40

Expeditionstid
 måndag – fredag
 08:00-16:00

YRKANDEN M.M.

Trosa kommun genomför en upphandling avseende ramavtal för fastighetsunderhåll. Upphandlingen genomförs genom förenklat förfarande enligt LOU och de anbud som är ekonomiskt mest fördelaktiga kommer att antas. Sandå Sverige AB (Sandå) har lämnat anbud i upphandlingen avseende fackområdet målningsarbeten. Av tilldelningsbeslut den 12 december 2012 för aktuellt fackområde framgår att kommunen beslutat att anta anbud från, i angiven ordning, M Boije AB, Sandå Sverige AB samt Bernharsson Måleri AB.

Sandå ansöker om överprövning av upphandlingen, avseende fackområde målningsarbeten, och yrkar att upphandlingen ska göras om.

Kommunen bestrider ansökan om överprövning.

VAD PARTERNA ANFÖRT

Sandå

Nya omständigheter

Att en leverantör har rätt att åberopa nya omständigheter till grund för sin talan framgår bland annat av flera domar från Kammarrätten i Göteborg. Grund för att avvisa ”nya omständigheter” föreligger inte.

Ändring av förfrågningsunderlaget

Trosa kommun har vid ett flertal tillfällen kompletterat förfrågningsunderlaget. Om en upphandlande myndighet väsentligt ändrar förutsättning-

arna för upphandlingen efter att den annonserats strider upphandlingen mot LOU. De kompletteringar som kommunen gjort medför väsentliga förändringar i upphandlingen och är därför inte tillåtna enligt LOU.

Om en upphandlande myndighet gör väsentliga förändringar av ett förfrågningsunderlag under annonseringstiden leder detta till att myndigheten måste avbryta upphandlingen och annonsera den på nytt. Det är centralt att leverantörer, som med anledning av till exempel ett olagligt eller olämpligt krav valt att inte lämna anbud, blir uppmärksammande på att kravet ifråga är ändrat eller borttaget.

En leverantör som är intresserad av att lämna anbud i en upphandling har rätt att utgå från att det förfrågningsunderlag som den upphandlande myndigheten annonserar och de krav som däri ställs är de krav som ska gälla under upphandlingen. Väsentligt ändrade krav under anbudstiden kan medföra att vissa leverantörer som ursprungligen avstått från att lämna anbud skulle ha varit intresserade.

Den senaste ändringen publicerades i KFU efter att Sandå gett in sitt anbud i upphandlingen. Det är inte heller osannolikt att andra anbudsgivare avstått från att lämna anbud och att ändringarna påverkat anbudsgivarnas sätt att lämna anbud.

De KFU som kommunen har annonserat har inte läkt de upphandlingsfel som förfrågningsunderlaget är behäftat med. Sandå har lidit eller riskerat att lida skada.

Förnyad konkurrensutsättning

Av förfrågningsunderlaget framgår att beställaren har för avsikt att tilldela kontrakt både enligt fastställd rangordning och med tillämpande av förnyad konkurrensutsättning. Beställaren har således i en och samma upphandling avseende ramavtal gjort en kombinerad modell av de två avropsmetoderna som stipuleras i 5 kap. LOU. En sådan kombinerad avropsmodell är i strid med LOU och rådande praxis.

I aktuell upphandling har beställaren inte angett förutsättningarna när förnyad konkurrensutsättning kommer att genomföras. Beställarens förfrågningsunderlag brister än mer i transparens då inga ramar anges för när vilken avropsmodell kommer att tillämpas. Eftersom förutsättningarna för när kommunen kommer att använda förnyad konkurrensutsättning inte anges i förfrågningsunderlaget har den upphandlande myndigheten även härav förbehållit sig en fri prövningsrätt. Såsom förfrågningsunderlaget är utformat står det alltså den upphandlande myndigheten fritt att välja mellan att använda den fastställda rangordningen eller tillämpa förnyad konkurrensutsättning. Beställaren kan således fritt styra vilken entreprenör som ska tilldelas ett specifikt kontrakt beroende på hur stor omfattningen av arbetena ska vara. Exempelvis kan Trosa kommun välja att fördela avropen så att ett avrop bara avser en trappuppgång likväl som att Trosa kommun kan välja att avropa renovering av flera trappuppgångar eller fastigheter. Såsom förfrågningsunderlaget är utformat står det alltså den upphandlande myndigheten fritt att välja att dela upp ett större avrop av entreprenader i delentreprenader och på så vis undgå förnyad konkurrensutsättning. Likväl står det kommunen fritt att välja att slå samman flera små avrop till en och samma entreprenad och därmed uppnå kriterierna för att tillämpa förnyad konkurrensutsättning.

Kommunen gör gällande att det är ett "mellanting" av uppdrag som kan medföra förnyad konkurrensutsättning, det vill säga arbeten upp till 1 000 000 kr. Ett förfrågningsunderlag med avrop enligt fastställd rangordning upp till ett visst belopp och förnyad konkurrensutsättning för arbeten över detta belopp är inte tillåtet enligt LOU. Om Sandå gynnas av förnyad konkurrensutsättning eller inte är irrelevant. Frågan om ett uppdrag kommer att överstiga en miljon eller inte avgörs av kommunen enhälligt. Kommunen kan således på ett godtyckligt sätt välja om vinnande anbud ska utföra arbetena eller om någon annan leverantör ska få lämna anbud i en förnyad konkurrensutsättning. Det är således inte förutsägbart i anbuds-skedet hur tilldelning av kontrakt kommer att ske. Sandå har härvid lidit eller riskerat att lida skada.

På grund av ett felaktigt utformat förfrågningsunderlag har Sandå inte kunnat utforma ett konkurrenskraftigt anbud, vilket inneburit att bolaget lidit skada.

Inställetid som utvärderingskriterium

För tilldelning av kontrakt har kommunen valt följande kriterium och följande viktning: pris 30 %, inställetid 30 %, referenser 40 %. När en upphandlande myndighet väljer "inställetid från en anbudsgivares kontor till arbetsplatsen" som ett utvärderingskriterium så gynnas lokala leverantörer på ett sätt som diskriminerar icke-lokala leverantörer.

Det är inte tillåtet att ställa krav som gynnar företag med lokal anknytning och lokala kontor. Att ställa krav på så kort inställelse som i aktuell upphandling medför att lokala leverantörer ges en klar konkurrensfördel jämfört med leverantörer som inte har lokalkontor.

Det är dessutom inte proportionerligt att poängsätta inställetiden då flertalet arbeten ändå utgör underhåll av fastigheterna. I de allra flesta avrop är det sannolikt att arbetet inte är akut.

Kravet strider mot likabehandlingsprincipen samt proportionalitetsprincipen. Sandå har lidit eller riskerat att lida skada av kriteriet eftersom bolaget tilldelats lägre poäng än anbudsgivare med lokalanknytning.

Trosa kommun

Nya omständigheter

I ett mål om överprövning av en upphandling enligt LOU måste den klagande åberopa de felaktigheter som görs gällande i målet före provotidens utgång. Sandå har lagt ett felaktigt förfrågningsunderlag till grund för sin talan där kommunen ännu inte vidtagit rättelse av förfrågningsunderlaget på så sätt att ett bestämt belopp angivits för när förnyad konkurrensutsättning kan ske. Det är därför endast det åberopade förfrågningsunderlaget som kan ligga till grund för förvaltningsrättens prövning. Kommunen vitsordar att det tidigare förfrågningsunderlaget var felaktigt, men eftersom detta rättats genom nytt förfrågningsunderlag saknar de tidigare felaktigheterna betydelse. Förvaltningsrätten bör därför avvisa de nya grunderna för brott mot LOU som åberopas först genom aktbilaga 8, det vill säga att jämväl det förfrågningsunderlaget med preciserat belopp skulle utgöra fel samt att utvärderingskriteriet inställetid skulle strida mot principen om icke-diskriminering.

Om nya och ändrade omständigheter obegränsat får tillföras målet så utvecklas detta successivt till en helt ny process. Överprövningsmöjligheten står öppen under en mycket kort tid och under den tiden måste de omstän-

digheter som görs gällande läggas fram. Om så inte vore fallet skulle en överprövning kunna ske mer eller mindre blankt för att därefter byggas upp steg för steg. Avsikten med överprövningsprocessen är att den ska gå snabbt och inte i onödan fördröja upphandlingsprocessen.

Ändring av förfrågningsunderlaget

Kommunen har genom KFU 1-4 lämnat svar på frågor och gjort förtydliganden av oklarheter i förfrågningsunderlaget. Detta är en naturlig process under upphandlingen och all kommunikation har skett genom den offentliga databasen Visma TendSign. Att en anbudsgivare inte tagit del av den information och de förtydliganden som lämnats under upphandlingen kan inte den upphandlande myndigheten lastas för.

En upphandlande myndighet har rätt att göra justeringar i förfrågningsunderlaget för att klargöra eventuella brister och otydligheter i detta. Förtydliganden får ske så länge det inte är fråga om väsentliga förändringar av förutsättningarna för upphandlingen. De justeringar som kommunen har gjort i förfrågningsunderlaget har inte avsett skall-krav, utan justeringarna har skett i syfte att närmare beskriva principerna för rangordningen mellan anbudsgivarna. Förtydligandet innebär inte att nya eller förändrade krav har uppställts på anbudsgivarna eller på de efterfrågade tjänsterna och det har inte funnits skäl för anbudsgivare att avstå från att lämna anbud.

Kommunen har rätt att lämna ut kompletterande upplysningar, vilket kan ske fram till sex dagar före anbudstidens utgång. Vid behov finns även möjlighet att bestämma senare sista dag för att inkomma med anbud. Att tiden flyttas fram är naturligtvis för att ge samtliga anbudsgivare möjlighet att beakta kompletteringarna vid anbudsgivningen. Anbudsgivare som re-

dan lämnat in anbud kan justera detta eller lämna ett helt nytt anbud som ersätter det första.

Förnyad konkurrensutsättning

Den aktuella upphandlingen gäller som helhet endast mindre omfattande byggtjänster, vilket anges i förfrågningsunderlaget. Bestämmelsen har varit föremål för frågor och har förtydligats i KFU 2 den 9 augusti 2012. Ramavtalet ska inte tillämpas vid nybyggnationer eller vid stora projekt som kräver särskild projektering.

Det är den leverantör som placerats som första anbudsgivare i tilldelningsbeslutet, M Boije AB, som i första hand kommer att tilldelas måleriuppdrag i den mån företaget har möjlighet att ställa upp. Sandå har placerats på andra plats, vilket innebär att det endast är i situationer då M Boije AB inte har möjlighet att ställa upp som Sandå kan komma ifråga för uppdrag. Sandå är ett väsentligt större företag än M Boije AB och Sandå är dessutom specialiserat inom måleri. Detta betyder att det är en fördel för Sandå att måleriuppdrag överstigande en miljon kronor kan bli föremål för förnyad konkurrensutsättning eftersom det är sannolikt att det är just vid dessa stora uppdrag som Sandå har konkurrensfördelar. Det framgår tydligt av förfrågningsunderlaget att rangordningen skulle gälla de mindre uppdragen understigande en miljon kronor och det har därför inte funnits några oklarheter och otydligheter som medfört att Sandå inte skulle ha kunnat utforma ett till förfrågan anpassat anbud.

Det förfrågningsunderlag som Sandå anger som grund för sin talan har förtydligats vid fyra tillfällen, vilket publicerats i den offentliga databasen Visma TendSign. Förtydligandena har benämnts KFU 1-4 och har publicerats genom frågor och svar eller genom justeringar i förfrågningsunderla-

get. Publiceringarna har skett 7, 8, 27 och 31 augusti 2012. Den 27 augusti flyttades anbudstiden från 27 augusti till 13 september 2012.

Femte stycket i AFB.15 har förtydligats genom att där anges att förnyad konkurrensutsättning kan komma att tillämpas under ramavtalstiden för större projekt än 1 000 000 SEK för de entreprenörer som har fått ramavtal. Efter justeringen framgår således mycket tydligt att det är i de fall ett arbete förväntas kosta över 1 miljon kronor med gällande timpris som förnyad konkurrensutsättning kan ske bland de tre entreprenörer som upphandlats inom aktuellt fackområde. Skälet till detta är att det vid mycket stora underhållsarbeten kan uppkomma stordriftsfördelar som även beställaren bör få ta del av. Det kan å andra sidan också uppkomma behov av införskaffande av extra resurser från entreprenörens sida som ändrar dennes förutsättningar vad gäller pris, inställelsetid och referenser. Villkoren vid förnyad konkurrensutsättning är desamma som vid den ursprungliga upphandlingen, det vill säga med avseende på pris (30 %), inställelsetid (30 %) och referenser (40 %). Att så är fallet framgår tydligt genom att meningen om eventuella särskilda förutsättningar är struken.

Det är inte som Sandå anger arbeten upp till en miljon kronor som kan bli föremål för ny konkurrensutsättning, utan arbeten över en miljon kronor. Det är alltså fråga om enskilda uppdrag överstigande en miljon kronor som kan bli föremål för förnyad konkurrensutsättning. Det är inte fråga om flera uppdrag som tillsammans överstiger en miljon kronor.

Inställelsetid som utvärderingskriterium

Kommunen har inte uppställt krav på viss inställelsetid. Däremot anges i förfrågningsunderlaget hur viss inställelsetid kommer att utvärderas enligt följande.

< 2 timmar: 5 poäng

2-4 timmar: 4 poäng

4-6 timmar: 3 poäng

6-8 timmar: 2 poäng

> 8 timmar: 1 poäng

Inställelsetid är ett mycket vanligt utvärderingskriterium som används flitigt vid upphandling av tjänster. Många områden kräver snabba konsultinsatser till exempel vid driftsavbrott eller vid arbeten av jourkaraktär. Även inom måleribranschen kan snabba insatser krävas efter incidenter i lägenheter eller ute i samhället som erfordrar sanering, rengöring och reparationsmålning. Ett företag med placering på annan ort kan i dessa situationer se till att ha viss bemanning stationerad lokalt eller teckna avtal med lokala underentreprenörer. Kriteriet är i allra högsta grad relevant och innebär inte någon diskriminering.

Utvärderingen avseende inställelsetid har dock inte orsakat Sandå någon skada i aktuell upphandling. Sandå erhöll 0,3 poäng mindre än M Boije AB avseende inställelsetid, men erhöll 0,36 poäng mindre än M Boije AB sammanlagt. Sandå hade därför inte vunnit upphandlingen även om kriteriet för inställelsetid inte funnits med.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Gällande bestämmelser m.m.

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 16 kap. 4 § LOU framgår att allmän förvaltningsdomstol, efter ansökan av en leverantör som anser sig ha lidit eller kunna komma att lida skada, får överpröva en upphandling och giltigheten av ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet och en leverantör.

Av 16 kap. 6 § LOU framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Enligt 5 kap. 2 § LOU ska kontrakt som grundar sig på ett ramavtal tilldelas enligt 4, 6 eller 7 §. Vid tilldelning av kontrakt som grundar sig på ett ramavtal får parterna inte väsentligt avvika från villkoren i ramavtalet.

Av 5 kap. 5 § LOU framgår följande. Om ett ramavtal ingås med flera leverantörer, i enlighet med 6 eller 7 §, skall dessa vara minst tre, om det finns ett tillräckligt antal leverantörer som uppfyller urvalskriterierna och ett tillräckligt antal godtagbara anbud som uppfyller de tilldelningskriterier enligt 12 kap. 1 § andra stycket som angetts i förfrågningsunderlaget till ramavtalet.

Av 5 kap. 7 § 1 st LOU framgår att om ramavtal ingåtts med flera leverantörer enligt 5 § och om inte alla villkor är angivna i ramavtalet, skall parterna inbjudas att på nytt lämna anbud i enlighet med de villkor som anges i ramavtalet. Dessa villkor får om det är nödvändigt preciseras och vid behov kompletteras med andra villkor som angetts i förfrågningsunderlaget till ramavtalet.

Beträffande ramavtal uttalas i förarbetena till LOU bl.a. följande. En viktig utgångspunkt inför ett upphandlingsförfarande är att den upphandlande myndigheten tar ställning till om upphandlingen lämpligen bör genomföras genom att använda ramavtal och – om ramavtal väljs – hur upphandlingen ska utformas så att konkurrensen inte påverkas negativt. Ett ramavtal kan antingen innehålla fullständiga villkor för senare anskaffningar på grundval av ramavtalet eller inte göra det. I det senare fallet ska leverantörerna bjudas in för att på nytt lämna anbud på grundval av de villkor som anges i ramavtalet. Från ett leverantörsperspektiv är det viktigt med ett visst mått av förutsägbarhet så att leverantörer som är parter i ramavtal kan uppskatta och planera hur stora resurser som måste avsättas till ett visst ramavtal. Ett krav på ramavtalets innehåll bör därför införas i den meningen att ett ramavtal som innehåller samtliga villkor för senare kontraktstilldelning måste innehålla villkor i form av rangordning eller annan fördelningsnyckel som säkrar att tilldelningen sker på ett objektivet sätt (prop. 2006/07:128 s. 173 ff.).

I mål om offentlig upphandling gäller som huvudprincip att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter han grundar sin talan och att domstolens prövning är begränsad till de grunder som parten har åberopat (se RÅ 2009 ref. 69).

Förvaltningsrättens bedömning

Nya omständigheter

Det finns ingen bestämmelse i LOU som anger att sökande måste komma in med alla sina grunder innan tiden för ansökan om överprövning har löpt ut. Högsta förvaltningsdomstolen har i dom den 15 februari 2013 i mål nr 351-12 slagit fast att det kan finnas skäl även att pröva grunder som anförs först hos kammarrätten.

Förvaltningsrätten finner att det inte framkommit skäl att avvisa några av Sandås anförda grunder, utan alla i målet åberopade grunder ska prövas av förvaltningsrätten.

Ändring av förfrågningsunderlaget

Den part som gör gällande att en upphandling är felaktig ska på ett klart sätt ange på vilka omständigheter han grundar sin talan.

Sandå har uppgett att bolaget anser att Trosa kommun brutit mot bestämmelserna i LOU genom att de gjort väsentliga ändringar i förfrågningsunderlaget. Sandå har dock inte uppgett vilka väsentliga ändringar bolaget anser att kommunen har gjort. Kommunen uppger att man genom KFU 1-4 lämnat svar på frågor och gjort förtydliganden av oklarheter i förfrågningsunderlaget. De justeringar som har gjorts har inte avsett skall-krav, utan justeringarna har skett i syfte att närmare beskriva principerna för rangord-

ningen mellan anbudsgivarna. Förtydligandet innebär inte att nya eller förändrade krav har uppställts på anbudsgivarna eller på de efterfrågade tjänsterna och det har inte funnits skäl för anbudsgivare att avstå från att lämna anbud.

Förvaltningsrätten finner att Sandå inte har visat att Trosa kommun har gjort sådana väsentliga ändringar att det står i strid med bestämmelserna i LOU.

Förnyad konkurrensutsättning

Av förfrågningsunderlaget (AFB. 15, rev. datum 2012-08-31) framgår att omfattningen av upphandlingen består av planerade och oplanerade reparationer och renoveringar i beställarens fastighetsbestånd. Större projekt såsom nybyggnation eller större till- och ombyggnadsarbeten omfattas inte av upphandlingen. Förnyad konkurrensutsättning kan komma att tillämpas under ramavtalstiden för större projekt än 1 000 000 SEK för de entreprenörer som har fått ramavtal.

Principerna om likabehandling, icke-diskriminering, transparens och proportionalitet gäller vid all upphandling. Kravet på likabehandling innebär bl.a. att tilldelningskriterierna enligt ett ramavtal inte får ge den upphandlande myndigheten obegränsad valfrihet och kravet på transparens får anses innebära att en leverantör som tar del av förfrågningsunderlaget ska få klart för sig hur tilldelningen av kontrakt enligt ramavtalet kommer att ske. Förvaltningsrätten finner att det av förfrågningsunderlaget framgår när kommunen kommer att använda sig av förnyad konkurrensutsättning samt vilka tilldelningsvillkor som kommer att tillämpas. Förfrågningsunderlaget har därför inte brustit i kraven på likabehandling eller transparens utifrån denna grund.

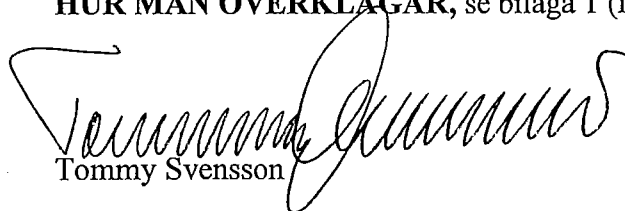
Inställetid som utvärderingskriterium

Sandå har gjort gällande att kravet på inställetid strider mot LOU. Förvaltningsrätten konstaterar att det inte finns något krav på att viss inställetid måste uppfyllas utan olika inställetider ger olika poäng i samband med utvärderingen. Det kan, beroende på vilken typ av arbete som efterfrågas, finnas ett behov av snabb inställelse. Det är framför allt viktigt från servicesynpunkt. Förvaltningsrätten konstaterar vidare att leverantörer behandlas lika utifrån kriteriet, eftersom alla leverantörer har en möjlighet att placera anställda eller lokalkontor i anslutning till inställelseplatsen samt att anlita underentreprenörer på orten. Mot denna bakgrund finner förvaltningsrätten att angiven inställetid som utvärderingskriterium inte strider mot bestämmelserna i LOU.

Sammanfattning

Förvaltningsrätten finner att vad Sandå anfört i målet inte kan föranleda slutsatsen att Trosa kommun brutit mot bestämmelser i LOU eller de grundläggande EU-rättsliga principerna på ett sätt som inneburit skada för Sandå. Någon åtgärd enligt 16 kap. 6 § LOU kan därför inte bli aktuell. Ansökan om överprövning ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1D LOU)

Tommy Svensson

Föredragande har varit Johanna Blom.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1D LOU